

کشف الغمه فی معرفه الانمه

مؤلف: [علی بن عیسیٰ اربلی](#)

فهرست مندرجات

۱ - معرفی کتاب

۲ - ندای تقریب

۳ - سخنی با علمای اهل سنت

۴ - شروح و تعلیقات

۵ - وضعیت نشر

۶ - پانویس

۷ - منبع

معرفی کتاب

کتاب کشف الغمه چنان که از نامش پیداست در موضوع آشنایی با زندگی و شخصیت پیشوایان [معصوم](#) - علیهم السلام - نگارش یافته و در حقیقت یک دوره امام شناسی و مجموعه ای مستند و متقن در فضائل و مناقب [اهل بیت](#) - علیهم السلام - و یکی از مهمترین منابع شیعی در این موضوع است. متفکر نامدار [شیعه](#)، [علی بن عیسیٰ اربلی](#) در این کتاب با قلمی شیوا و عباراتی سهل و آسان به تشریح اعتقادات و اندیشه های کلامی [شیعه](#) می پردازد. او با طرح مسائلی همچون [ضرورت امامت](#)، تبیین جایگاه آن در [جامعه اسلامی](#)، نکته های مهم تاریخی، فضائل و مناقب، علت شهادت هر یک از [انمه اطهار](#) - علیهم السلام - فرزندان، سخنان آن بزرگان و ناگفته های بسیاری را برای مخاطبان موافق و مخالف خود روشن می سازد.

ندای تقریب

از مهمترین شیوه های اربلی در تنظیم و ترتیب «کشف الغمه»، احترام به آرا و افکار [اهل تسنن](#) و تقدیم منابع آنان - در استنادات فضائل و مناقب [اهل بیت](#) - علیهم السلام - بر [روایت](#) شیعی است و این جهت در پذیرش کتاب و محتوای آن برای [اهل سنت](#) دارای اهمیت ویژه ای است. [علامه شعرانی](#) در این مورد می گوید: «کتاب کشف الغمه چون اخبار عامه و خاصه است در مناقب [انمه اثنا عشر](#) - علیهم السلام - و عبارات آن در غایت فصاحت و مشتمل بر اشعار نیکو (است)؛ و از آن چه بر طبع گران آید و ذوق سلیم را ناگوار باشد و از اخبار بی اسناد و از توهین و سب نسبت به علمای عامه و لعن و طعن آنان خالی است و بسیار از آن ها به تبجیل و تکریم نام می برد مثلاً صدیقی الفاضل فلان الحنبلی و یگانه روزگار در فضل و علم ابو عثمان جاحظ...».

سخنی با علمای اهل سنت

اربلی هنگامی که برای تنظیم و تکمیل «کشف الغمه» به منابع [اهل سنت](#) مراجعه می کند، به غیر از مناقب و فضائل [حضرت علی](#) - علیه السلام - و [امام حسن](#) و [امام حسین](#) - علیهما السلام - در مورد سایر [انمه](#) - علیهم السلام - با کمبود مطلب مواجه می شود. او متوجه می گردد که آگاهان آنان نیز در این مورد سهل انگاری کرده اند به این جهت با ابراز شگفتی و اظهار تأسف از این همه بی مهری نسبت به [انمه هدی](#) - علیهم السلام - می گوید: «چگونه از منظر دانشمندان [اهل سنت](#) نام، یاد، شرح حال، سخنان و حسب و نسب آن گرامیان پوشیده مانده است؟! در حالی (که) آنان در طول تاریخ تلاش می کرده اند اسامی و سخنان ناقلین اخبار و اشعار و امثال را در کتاب های مفصل خود بگنجانند حتی نام و گفتار و حرکت مجانبین، آوازه خوان ها، لطیفه گوین، افسانه پردازان، بذله گوین و سایر صنف های عرب در متن تألیفات و تواریخ قید شده است؛ تا آن جا که از افرادی که فقط یک بیت شعر و یا یک ضرب المثل گفته (اند)؛ به توضیح و تفصیل سخن رانده اند و در مورد آشنایی با ابعاد و نسبت اصوات آوازه خوانان و مغنیان به بحث نشسته اند؛ اما بسی شگفتی و تأسف است که مؤلفین و قلم پردازانی که به آن همه حرص و ولع این حوانث و نکلت غیر مهم را ثبت کرده اند در مورد طایفه ای از عرب که جد آنان [رسول خدا](#) - صلی الله علیه و آله وسلم - پدرش [وصی پیامبر](#) - صلی الله علیه و آله وسلم - مادر آنان [فاطمه](#) - علیها السلام - و مادر بزرگشان [خدیجه](#) - علیها السلام - و دایی های آنان طیب، طاهر و قاسم و عمویشان [جعفر طیار](#) است و قرآن به پاکی و طهارت آنان شهادت داده و [رسول اکرم](#) - صلی الله علیه و آله وسلم - بر دوستی و مودت آنان تشویق و امر کرده است، هیچ سخنی قابل عرضه به میان نمی آورند. من به چشم خود مشاهده کردم که در زمان ما قضاوت و مدرسین آنان زیارت [امام موسی بن جعفر](#) - علیه السلام - را نمی پسندیدند و برای ما جایز نمی شمردند و هرگاه ما همراه آنان بودیم و در سر راه به زیارت آن حضرت مشرف می شدیم آنان در بیرون توقف کرده و بعد با ما مراجعه می کردند. این در حالی بود که خود آنان به زیارت قبول صوفیه و برخی قبور ناشناخته می رفتند. ما به خداوند متعال از هواهای نفسانی پناه می بریم.»

شروح و تعلیقات

این کتاب به وسیله علی بن حسن زواری به نام ترجمه المناقب به فارسی ترجمه و در زیل کتاب، به چاپ رسیده است.

وضعیت نشر

این کتاب در سه جلد به زبان عربی به همت انتشارات دار الاضواء [بیروت](#) در سال ۱۴۰۵ ق به چاپ رسیده است.

پانویس

۱. [↑](#). کشف الغمه ج ۱، ص ۵.

منبع

[سایت اندیشه قم](#)

رده‌های این صفحه: [کتاب تاریخی شیعه](#)